17.11.2022

Eduskunnan puolustusvaliokunta

EDUSKUNTA

Viite: HE 221/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sotilasajoneuvolaiksi ja laiksi tieliikennelain muuttamisesta/Lausuntopyyntö

PATRIA OYJ:N LAUSUNTO

Yleistä

Patria Oyj:n Suomessa toimiva tytäryhtiö Patria Land Oy (jäljempänä Patria) suunnittelee, ylläpitää, korjaa ja huoltaa sotilaalliseen käyttöön tarkoitettuja ajoneuvoja. Pääasiassa ajoneuvoihin liittyvä toiminta Suomessa tapahtuu Patrian toimipaikassa Hämeenlinnassa.

Patria suunnittelee, valmistaa ja tarjoaa ajoneuvojen käyttöiän pidennyshankkeita asevoimien ja viranomaiskäyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen ja asejärjestelmien osalta, sekä niihin liittyviä järjestelmäintegraatioita. Kansallisille ja kansainvälisille asiakkaille tarjotaan NATO-yhteensopivia elinkaarentukipalveluja kaikkialla kansainväliset kriisinhallinta- ja rauhanturvaoperaatiot mukaan lukien. Patria antaa asiakkaille koulutuksen ja dokumentaation valmistettaviin tuotteisiin.

Sotilaalliseen käyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen tuotesuunnittelua, rakennetta ja hyväksyntää käyttöön sekä käyttöä tieliikenteessä ohjaavat muun muassa seuraavat säädökset ja määräykset; Sotilasajoneuvolaki (esitys HE 221/2022), Tieliikennelaki 729/2018, Ajoneuvolaki 82/2021, Puolustusvoimien asetus sotilasajoneuvoista 180/2006 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/858. Edellä mainituilla säädöksillä ja määräyksillä on merkittävä vaikutus Patrian tuotteisiin, toimintaympäristöön ja toimintaedellytyksiin. Asetuksia ja määräyksiä noudatetaan sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi toiminnassamme joudumme konkreettisesti suorittamaan ajoneuvon ja sen laitteiden tutkimukseen ja tuotekehitykseen liittyviä kokeita tieliikenteessä ajoneuvolain 120 §:n mukaisesti koenumerokilvin.

Sotilasajoneuvolain (HE 221/2022) määritelmät

Esitetyn sotilasajoneuvolain 2 §:n 18) kohdassa todetaan laissa tarkoitettavan: *”sotilasajoneuvolla puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseen tarkoitettua, valmistettua tai varustettua ajoneuvoa, joka on merkitty sotilasajoneuvorekisteriin”*. Määritelmän sisällön perusteella Patrian hallinnassa olevat ja omistamat, sotilaallisen käyttöön tarkoitetuiksi suunniteltavat, testattavat tai valmistettavat ajoneuvot eivät ole sotilasajoneuvoja, koska niitä ei ole merkitty sotilasajoneuvorekisteriin. Kyseiseen rekisteriin merkitään vain Puolustusvoimien omistamia ajoneuvoja. Näin ollen myöskään kyseisiin Patrian omistamiin ajoneuvoihin ei sovelleta sotilasajoneuvolaissa säädettyjä laajoja poikkeuksia muista ajoneuvoja koskevista vaatimuksista ja menettelyistä.

17.11.2022

Patrian suunnittelemat ja valmistamat ajoneuvot

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/858 (jäljempänä autojen ja niiden perävaunujen puiteasetus), voimaantulopäivä 01.09.2020 mukaisesti Panssariajoneuvolla tarkoitetaan edellä mainitun asetuksen liitteen 1 määritelmät ja yleiset säädökset, erikoiskäyttöön tarkoitetut ajoneuvot kohdan 5.2 mukaisesti **Panssari-ajoneuvoa**, tunnus SB, määritelmä: Kuljetettavien henkilöiden tai tavaroiden suojeluun tarkoitettu ajoneuvo, jossa on luodinkestävä panssarointi. Tässä yhteydessä panssariajoneuvoilla tarkoitetaan erilaisia suojattuja erikoisajoneuvoja, joita käytetään esimerkiksi henkilöiden, rahalähetysten tai arvotavaroiden kuljettamiseen.

Kyseiset panssariajoneuvot perustuvat rakenteiltaan autotehtaiden vakioautoihin, jotka on varusteltu lisäsuojauksella erilaisia uhkia vastaan. Ne eivät kuitenkaan ole sotilaalliseen käyttöön tarkoitettuja, eikä niitä koskevia määräyksiä sovelleta Patrian suunnittelemiin tai valmistamiin ajoneuvoihin. Lainsäädännön kannalta tarkasteltuna panssariajoneuvo tarkoittaa kuitenkin muuta kuin sotilaalliseen käyttöön tarkoitettua ajoneuvoa. Autojen ja niiden perävaunujen puiteasetuksen 2 artiklan 2 (d) kohdan mukaisesti puiteasetusta ei sovelleta: ***”ajoneuvot, jotka on suunniteltu ja rakennettu tai muunnettu ainoastaan asevoimien käyttöön.”*** Tämä ilmaisu kattaa kaikki mahdolliset sotilasajoneuvot niiden yksityiskohtaisesta rakenteesta, vetotavasta tai käyttötarkoituksesta riippumatta.

Patrian koeajotoiminta

Patrian ajoneuvosuunnittelun ja testaustoiminnan vaatima ajoneuvojen käyttö liikenteeseen perustuu voimassa olevan ajoneuvolain 120 §:n määräykseen, jonka mukaan:
”Panssariajoneuvon tilapäinen käyttö liikenteessä
Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta myöntää pyörillä varustettuja panssariajoneuvoja teollisesti Suomessa valmistavalle yhteisölle koenumerotodistuksen, joka oikeuttaa panssariajoneuvon tilapäiseen käyttöön liikenteessä koenumerokilvin 116 §:n 4 momentissa säädetyissä tarkoituksissa. Edellytyksenä panssariajoneuvon käytölle liikenteessä on, että se on varustettu pyörin. Koenumerotodistukseen ja koenumerokilpiin sovelletaan, mitä 116 §:n 3 ja 5 momentissa säädetään.”

Nykyisen lainsäädännön tilanteessa ajoneuvolaki sallii Patrialle myönnettävän koenumerotodistuksen ja oikeuden käyttää koenumerokilpiä ainoastaan pyörillä varustetuissa panssariajoneuvoissa. Edellä todetun perusteella ajoneuvon yksityiskohtainen rakenne kuten pyörä- tai telaveto, panssarointi tai esimerkiksi aseistus ei tulisi olla rajaava tekijä sen osalta voidaanko teolliselle ajoneuvovalmistajalle myöntää koenumerotodistus omistamiensa ajoneuvojen testaamiseksi siten, että niitä käytetään myös yleisessä liikenteessä.

Edellä todetun perusteella Patria Oyj esittää kotimaisen ajoneuvoteollisuuden toimintaedellytysten varmistamiseksi, että ajoneuvolain 120 §:ää muutetaan sanamuodoltaan seuraavaksi:

Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta myöntää Suomessa teollisesti ajoneuvoja valmistavalle yhteisölle koenumerotodistuksen, joka oikeuttaa käyttämään tilapäisesti liikenteessä koenumerokilvin 116 §:n 4 momentissa säädetyissä

tarkoituksissa sellaisia ajoneuvoja, jotka on suunniteltu, rakennettu tai muunnettu asevoimien käyttöön.

Tällä ajoneuvolain sisällön muutoksella voidaan huolehtia siitä, että Suomessa ajoneuvoja valmistava yhteisö voi lainsäädännön mukaisesti käyttää liikenteessä erilaisia sotilaskäyttöön valmistettavia ajoneuvoja.

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että edellä mainittujen asetusten ja säädösten sisällössä on havaittavissa terminologista hajaannusta eri normistojen välillä. Kansallisten viranomaisten tulisi soveltaa asetuksen (EU) 2018/858 vaatimuksia ja valvottava niiden täytäntöönpanoa yhtenäisellä tavalla kaikkialla EU unionissa, jotta taataan yhtäläiset toimintaedellytykset ja estetään toisistaan poikkeavien standardien soveltaminen unionissa.

Huomiona voidaan todeta, että Hallituksen esityksessä eduskunnalle sotilasajoneuvolaiksi HE 221/2022 vp mukaisesti voimassa olevassa ajoneuvolaissa ei ole sotilasajoneuvoa koskevaa erityissäänтelyä. Ajoneuvolain voimaantulosäännösten mukaan lain voimaantullessa voimassa olleet sotilasajoneuvoja koskevat asetustasoiset säännökset ja alemman tasoiset määräykset jäävät voimaan, kunnes toisin säädetään tai määrätään. Sotilasajoneuvoasetuksen 180/2006 ja sen jäljemmissä muutoksissa tulee huomioida ja ajantasaistaa asetuksen (EU) 2018/858 vaatimukset; ajoneuvojen, järjestelmien, komponenttien erillisten teknisten yksiköiden EU-tyyppihyväksyntää koskevien vaatimusten osalta soveltuvin osin. Lisäksi sotilasajoneuvoja koskevien säädösten ja määräysten laadinnassa tulee huomioida ja pyytää lausuntoa säädösten soveltamisesta ajoneuvovalmistajalta (Patria) koskien ajoneuvoja ja niiden järjestelmiä ja rakenteita, jotka on suunniteltu ja rakennettu tai muunnettu asevoimien käyttöön.

Patrian valmistamat asevoimien käyttöön tarkoitetut ajoneuvot poikkeavat erityispiirteistään (ajoneuvon mitat, panssarointi, maasto- ja vesistökäyttö, erikoisjärjestelmät ja jne.) johtuen siviilikäyttöön tarkoitetuista ajoneuvoista. Patrian valmistamat tai modernisoimat ajoneuvoluokkien N3G ja M3G mukaiset ajoneuvot on suunniteltu ja valmistettu soveltuvin osin asetuksen (EU) 2018/858 mukaisesti sallien 2. artiklan soveltamisalan kohdan d poikkeukset.

PATRIA OYJ

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi